

helikopter

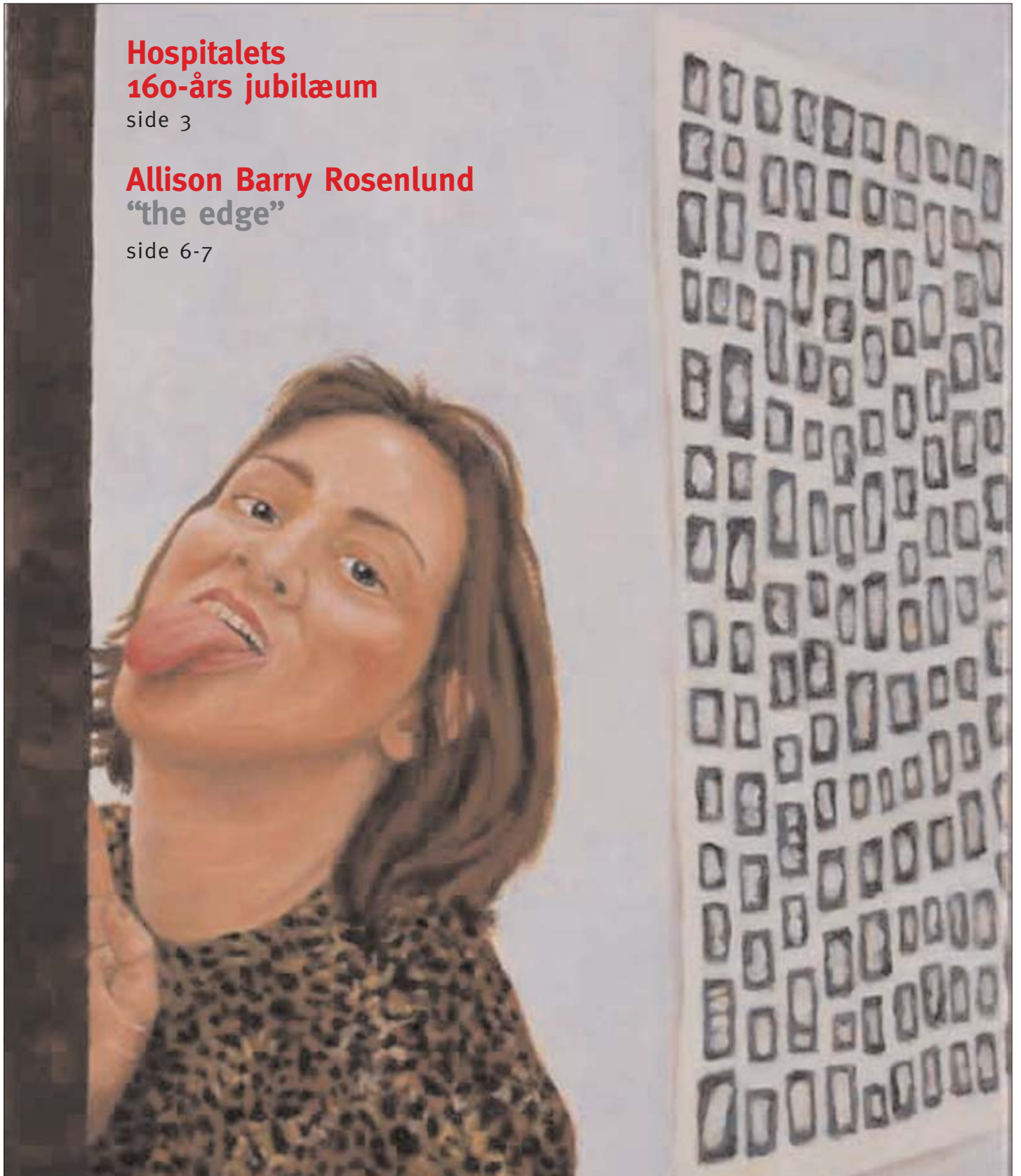
FORÅR 2013 · MUSEUM OVARTACI · ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL, RISSKOV

Hospitalets 160-års jubilæum

side 3

Allison Barry Rosenlund “the edge”

side 6-7

Udgivet af:

MUSEUM OVARTACI

ÅRHUS
UNIVERSITETSHOSPITAL
RISSKOV
Skovagervej 2
8240 Risskov
Telefon 7847 0400

© 2012 Museum Overtaci
og forfatterne

museum@ovartaci.dk
www.ovartaci.dk

Redaktion
Mia Lejsted og
Eddie Danielsen

Lay-out, sats og repro
Lars Max

Fotos
Museets arkiv
Helle Lorenzen

Eget tryk

Medlemsblad for
Museets Venner

Løssalgpris kr. 20,-

**PROTEKTOR FOR MUSEET
PER KIRKEBY**

regionmidtjylland **midt**

Leder

Fremtid, flytning af arkiver, fredning, Kulturby

Vi har netop fejret 160 års dagen for hospitalet – den første egentlige institution i Danmark for mennesker med sindslidelser. Jubilæumsdagen blev markeret med fokus på 1800-tallets tanker om sygdom og behandling samt på arkitekturen, der stadig danner rammen om det (*se andetstedes*).

Og netop i disse år pågår der større forandringer, struktur- og pladsmæssigt, for at imødekomme et øget behov for udredning og behandling af patienter. Bygninger renoveres, afdelinger og administrationer flytter og “nye” specialer samles i Risskov. For Museet betyder det bl.a., at vi givetvis i løbet af dette år skal flytte alle vore arkiver – historiske såvel som kunstartkiver – til andre lokaler. Der venter et stort arbejde forude med at indrette og optimere forholdene og måden, vi hidtil har opbevaret vores samlinger på.

Tilbage i marts blev de tre konsortier offentliggjort, som til dags dato har vist interesse for at overtage psykiatriens bygninger her i Risskov. De er udvalgt til at gå i dialog om en kontrakt på hele projektet, der omfatter nybyggeriet i Skejby samt overtagelse af det eksisterende hospitalskompleks.

I forlængelse af ovennævnte fremtidsperspektiver får vi ofte spørgsmålet: “Hvad skal der ske med Museet, når hospitalet flytter til Skejby?” Vi glæder os altid over denne interesse fra gæster og omverdenen, men vi har endnu ingen løsning på organisering og placering efter 2015. Der arbejdes fortsat på det.

Endnu en problematik, affødt af planerne om salget af det gamle psykiatriske hospital, er hospitalskirken og kirkegården nord for hovedbygningen – bliver de bevaret? Begge dele spiller en væsentlig rolle i stedets historie og naturligvis også lokalhistorisk – og vi ønsker og arbejder naturligvis for, at begge dele bevares.

Region Midts, hospitalets og Museets samarbejde om deltagelse i Kulturby 2017 under temaet “RETHINK” handler kort beskrevet om den kreative proces med afsæt i undervisningsforløb, der foregår parallelt med den konkrete sygdomsbehandling. Siget er yderligere at igangsætte nye gentækningsprocesser, dels i hospitalregi og dels i forskellige samarbejdsorganisationer. I 2013 er kunsten i høj grad at videreudvikle projektet og samtidig holde fokus på den store ansøgning i slutningen af året om midler til at gennemføre resten af projektet for 2014 til og med 2017. Det tegner godt i og med, vi kan strække de midler, vi har fået til en foreløbig ansættelse af cand.mag. Anja Tolstrup som projektleder.

Overordnet betragtet ser vi fortrøstningsfuldt fremad. Vi fortsætter arbejdet med at skaffe økonomisk råderum til projekter, forbedringer og aktiviteter, som eksempelvis vores tilbud til børn og unge – sætter nye skibe i søen og lægger planer for fremtiden.

Mia Lejsted

*Mia Lejsted
museumsleder*

Det blev en søndag eftermiddag midt i april, d. 14. mere præcist, og det blev 2013 – og ikke 2012, som er det korrekte årstal – for markeringen af Psykiatrisk Hospitals 160 års dag. Alt i alt fandt vi, at det var en overordentlig god anledning til at kaste opmærksomhed på et særligt stykke historie, sætte fokus på et sted der gennem så mange år stadig har og har haft stor betydning for utroligt mange mennesker – patienter, pårørende, medarbejdere og mange andre.

Overvældende

Opmærksomheden og festligholdelsen blev godt hjulpet på vej af eftermiddagens program, som bød på forskellige aktiviteter i form

af taler, oplæg, musik, særudstilling, traktament, rundvisninger og børneaktiviteter – fordelt i hospitalets gamle hovedbygning, museum, kirke og den gamle festsal samt i festlige stribede telte.

Museet stod som arrangør, og efter forberedelser, der var påbegyndt allerede i efteråret, var der tilbage denne dag at sætte alle sejl til og krydse fingre for, at vejret viste sig bare lidt forårsagtigt, samt at omtalen af arrangementet var blevet set og hørt.

Det var den! Og det blev overvældende, men i særdeleshed glædeligt, at så mange gæster tog del i eftermiddagen. Et sted mellem 800 og 1000 besøgte os. For mange af gæsterne var det første gang, kunne vi forstå, og vi håber naturligvis ikke den sidste.

Arkitektur – tanker og tiden – fortid og fremtid

Regionsrådsmedlem Flemming Knudsen holdt åbningstalen, hvori han fortalte om de store udfordringer og forandringer, som psykiatrien i hele Danmark står overfor i de kommende år og ikke mindst den øgede indsats som er nødvendig på dette felt.

”... Det er efter min mening vigtigt, at vi i den forbindelse er opmærksomme på, hvad vi kan lære af historien, og at vi får taget de gode erfaringer og viden med ind i udformningen af fremtidens psykiatri. Det er dagens arrangement et

godt bidrag til ...”(Citat fra talen)

Herefter fulgte oplæg om “Bygmesteren Harald Selmer – og tiden før” ved Per Vestergaard, professor dr. med. – som grundigt tegnede et portræt af hospitalets første overlæge Harald Selmer, der tillige blev bygmester i samarbejde med arkitekt M. G. Bindedböll.

Og Bindedböll er netop emnet i en ganske ny og omfattende monografi skrevet af forfatter og lektor, ph.d. arkitekt MAA fra Kunstakademiet, Peter Thule Kristensen, som stod for det efterfølgende indlæg under overskriften “At forene det adskilte – M. G. Bindedbölls sindssygehospitalet”. I et yderst veloplagt og inspirerende indlæg fortalte Thule Kristensen om Bindedbölls indflydelse på datidens psykiatriske byggeri – og senere som inspirationskilde for det 20. årh. arkitekter – samt om tankerne bag hospitalernes udformning og generelt om arkitekturens og omgivelsernes betydning for mennesker. Som punktum for oplægsrækken fortalte Mette Dan-Weibel, direktør for sundhedsområdet om “Fremtidens psykiatriske

byggeri”. Hun gav os et interessant indblik i overvejelser i relation til rammerne for fremtidens psykiatriske behandling. Klassisk guitarist Kaare Norge bragte os via musikken tilbage til 1800-tallet. Kirken var fyldt og stemningen intens og gribende.

Hele eftermiddagen var der gratis rundvisninger på Museet, og man kunne se udstillingen OPEN af Ivalo Frank (nu udstillet i Museets kunstmuseum) og Chok Rock rundede eftermiddagen af i teltet med veloplagt rockmusik. I 2014 kan vi fejre 200-året

for Harald Selmers fødsel – og hertil er der 1800-tals festival! Så mon ikke, vi kan se frem til ét eller flere arrangementer i det nye år.

Se video fra jubilæet på <http://www.youtube.com/watch?v=03C99fCsXI>

Transformation und Rollenspiel – Werke von Ovartaci und andere queere

– er titlen på en udstilling, der netop er åbnet på Museum Sammlung Prinzhorn i Heidelberg. Flere end 60 værker fra Museets samling af Ovartaci udgør afsættet for temaet om transformation og rollespil – om livets og menneskets mangartede og særegne – aparte og mere usædvanlige sider. Udtrykt på forskellige måder og udtalt i større eller mindre grad hos det enkelte individ.

Det er en stor glæde for os, at udstillingen nu er blevet en realitet. Ovartaci fortsætter sin egen Europa-rejse – endnu ikke Paris, som Asger Jorn forsøgte at overtale ham til – men Gent, Haarlem og nu aktuelt Heidelberg.

Prinzhorn

Hans Prinzhorn (1886-1933) – læge og kunsthistoriker grundlagde samlingen af i dag ca. 5000 værker – overvejende indsamlet i årene fra 1919 til 1922. Karakteristisk for Prinzhorns samling er, at værkerne er skabt af patienter fra institutioner og asyls i Tyskland, samt eksempelvis fra Schweiz, Østrig, Frankrig og Polen. Kombinationen i Hans Prinzhorns baggrund som læge og kunsthistori-

ker har dels åbnet mange døre og dels, og ikke mindst, skærpet interessen og hans øjne, og efterfølgende andres, for kvaliteter og det betydningsfulde i værkerne.

Bogen "Bildneri Der Geisteskranken" udgiver Prinzhorn allerede i 1922. Bogen, der er en præsentation og bearbejdning af værkerne i den imponerende og på den tid særprægede samling, fik på det nærmeste status som modernismens bibel. I hænderne på den tids kunstnere, eksempelvis Paul Klee, Max Ernst, Vassily Kandinsky og ikke mindst CoBrA gruppen, der var godt repræsenteret af danske kunstnere, blev bogen adgangen til den sande og ægte kilde og inspiration til skabelse af ny kunst.

Udstilling med Ovartaci som hovedkunstner

Sammlung Prinzhorn har skabt en yderst gennemarbejdet og velkurateret udstilling med Ovartaci som omdrejningspunktet. Og Ovartaci er en aldeles og på alle måder indlysende eksponent for netop transformationen. Han var selv eksempel på transformation og forvandling mellem

mand og kvinde. Hertil beskriver Ovartaci transformationer og hybrider mellem dyr og mennesker i sine billeder – mellem natur, landskab og dyrel eller menneskevæsener, mellem såvel jordnære og håndgribelige emner som åndelige. Han evnede at transformere næsten alle former for materialer til meget indholdsrig og værdifulde værker. Alting fik en langt større og mangesidet betydning i Ovartacis hænder.

Ferniseringen foregik d. 24.04. fra kl.18. Aftenen begyndte med en guidet tur i udstillingen, hvorefter der var taler. Jeg havde selv fornøjelsen af at være inviteret som gæstetaler.

Efterfølgende var der indlæg ved direktør Thomas Röske og kurator Ingrid von Beyme, som fortalte om sit arbejde med Ovartaci – der nu var blevet hendes passion. Aftenen blev rundet af med en lille, men medrivende opførelse "Jungle Walk", hvor aktørerne selv havde stået for masker, kostumer

og handling. Rollespillet og forvandlingen var central – og smerten ved psykisk sygdom, som netop i stykket transformeres til noget positivt, symboliseret ved en sommerfugl. Ovartaci som sommerfugl?

Vi er stolte over interessen for Ovartaci i udlandet, og af at kunne udlåne hans værker. Vi er stolte af ham som kunstner og som ambassadør for Museet, og den verden vi er en del af. Men det er for nogle af værkerne "den sidste tur". De er ganske simpelt for skrøbelige til at blive pakket, transporteret og præsenteret på ny. Fremadrettet skal vi nu lægge en langt større indsats i at skaffe midler til en gennemgribende konservering og stabilisering af eksempelvis kvindefigurene, som overvejende er skabt af papir og pap. Materialet er ganske simpelt medtaget af tidens tand og tidligere omskiftelige forhold. Men nu glæder vi os over, at Ovartaci glæder andre i Heidelberg.

Af Mia Lejsted
museumsleder

Allison Barry Rosenlund flyttede til Danmark i 2000. Med sig havde hun blandt andet en Bachelor of Fine Arts fra Parsons BFA, New York City fra 1985 til 1989 samt en uddannelse som farvespecialist i IT-branchen. I snart to årtier har hun kombineret sin baggrund i teknologi med malertekniker – og kunsten.

Èt af Rosenlunds værkfelter er dagligdags genstande i overstørrelse. Klippekort, en linieret A4-blok, plastre – ting til forskellige formål. Fotografisk gengivet – i oversize. Allison Rosenlund udvælger ting som nok tjener et formål – men som de fleste af os tager for givet, som vi ikke forestiller os kan blive til et kunstværk. Vi bemærker dem ikke, de er der bare. Men ved dette ”forstørrelsesgreb” får hun os til at se ikke-betydningsfulde ting på en ny måde. Og hertil bliver tingen og værket beriget med symbolik, idet vi nu ser det som en lille verden i sig selv – eksempelvis de store fingeraftryk. Man kommer til at tænke på identitet, ikke to mennesker er ens – ja selv et plaster i overstørrelse

bliver ophøjet til at lede tankerne hen på sårbarhed, og heling, fysisk og psykisk, et plaster på sjælen – altsammen hører det til det hele menneske.

Hun formulerer det selv: ”I want to bring forms to life”

Ved at forstørre genstandene i så ekstrem grad tilfører hun dels et nyt fokus i kraft af den intense oplevelse af overfladen og tredimensionaliteten – vi får en stærk taktil fornemmelse – og dels en stærk opfordring, eller anledning til, at reflektere over symbolske og dybere betydninger omkring det valgte emne.

Stærkt inspireret af de hollandske og flamske kunstnere arbejder Rosenlund, ud over den ekstreme detaljegrad, også med lyset i genstandene – så emnerne formes og løftes af deres eget lys. Vi kender det fra 15-1600-tallet i portrætter og stilleben – landskaber og religiøse motiver. Eksempelvis en bestemt religiøs handling sat ind i et yderst detaljeret, men ikke nødvendigvis realistisk landskab. Og det er her, Allison B. Rosenlund nu er i sin kunst:

– I am just starting down this road. I am still giddy with excitement over the complexity I dare myself to create. My goal is to increase my technical skills in both drawing and painting. To perfect the craft. I am doing this by studying the old masters, and learning some of the techniques they used. For example chiaroscuro – italian for contrast between very dark and light. This style of painting can make bodies appear more rounded and voluptuous.

Allison B. Rosenlunds kunst indeholder ofte en ironisk kommentar, som et vink til os om nærmere overvejelse af en situation – af eksistensen af denne ’ting’. Eller hendes værker fungerer som en fremstilling af os selv – som et spejl, vi ser os selv og omverdenen i.

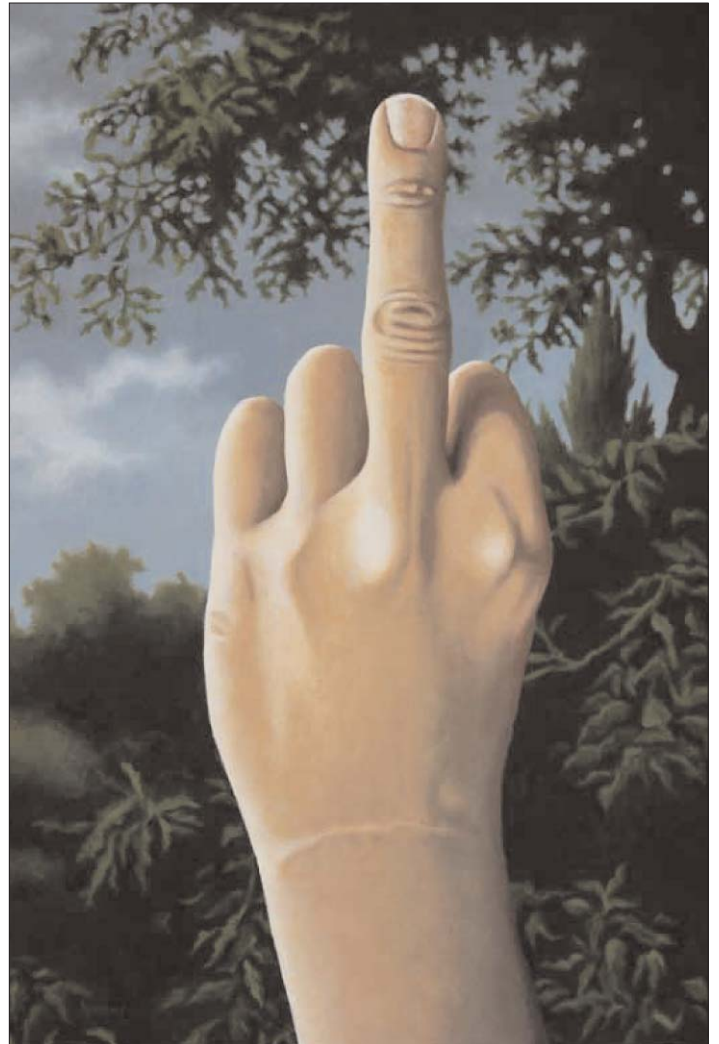
the edge

Petriskåle i overstørrelse – vi husker dem fra biologitimerne, hvor der blev eksperimenteret med at dyrke diverse bakterieflorea. Rosenlund præsenterer petriskålen i udstillingen, udgaven er her i overstørrelse, og i dette tilfælde er indholdet et billede af et barn eller rettere et foto af

en lille pige, klædt som prinsesse. Ønskebarnet! Her dyrkes menneskebørn i petriskåle. Babyer med nøje udvalgte, eller fravalgte, egenskaber produceres på bestilling, så de fra begyndelsen så vidt muligt passer ind i en standardiseret verden, hvor der ikke længere er rum til uforudsete variationer fra naturens side. Ved siden af petriskå-

The peace sign is modern, but the fuck you finger is universal and goes back to ancient Rome. Here I combine a very modern oversized 90 cm hand, with background scenes from classical paintings. (Allison B. Rosenlund).

len står værkerne "Microscope Slide: HE-8423F Human Infant" og "Microscope Slide: HE-3872M Human Male Child" to 150 cm lange plexiglasplader med "formlerne" på henholdsvis et drenge- og pigebarn. Med til at understrege denne tankerække om tilblivelsen – eller rette- re produktion – af nyt liv er maleriet af en strejkode i

overstørrelse. En vare på en hylde. Er det på kanten af liv – af hvad der er etisk acceptabelt? På kanten af menneskeheden? Eller på kanten af afgrunden – for livsformer eller begyndelsen på en kulturel afgrund?

Rosenlund arbejder bogstaveligt og overført med *the*

edge – med kanten, skarp- heden, grænsen – *the edge of a cliff*.

"The excitement of combat, of living on the edge" (cit: Nelson DeMille)

Grænserne mellem historien og nutidige motiver og problematikker. Hun giver emnerne og verden en fysisk skarphed gennem sit syn og tilgang – og sætter

samtidig spørgsmålstegn ved, hvordan vi opfatter og forstår os selv.

Af Peter Bryd Petersen

Wienerlægen Sigmund Freud (1856-1939) var med sin psykoanalyse (PSA) en kraftig kritiker af det moderne vesterlandske menneske og dets fornufts-baserede fremskridtstro. Dette menneske, der har hyldet sig selv som det frigjorte individ, parat til at bruge alle sine energier til at udnytte livet her og nu. Freud var arvtager til andre kontinentale introverter, som Schopenhauer, Dostojevskij og Nietzsche. I 1928 svarede Freud en menneskeven: ”Vi menneskelige væsner er rodfæstet i vor dyriske natur og vil aldrig kunne blive Gud lig”. Paradisiske jordiske tilstande ville kræve fuldstændigt urealistiske afkald. For alle de dybere lag, helt tilbage til hulemennesket, levede stadig videre i de store masser.

Disse lag havde lige haft et voldsomt udbrud 1914-1918 og værre var i vente. På grund af drifterne, kaosset i det dybe ”det”: ”id’et”, ”... var mennesket ikke herre i eget hus ...”. Tolkningen af Freuds psykoanalyse vil her blive behandlet via en af de første, regelret uddannede, danske psykoanalytikere,

psykiateren Poul Færgeman 1912-67.

I et interview med ”Alt for Damerne” feb. 1966 betegnede Færgeman PSA som ”... en hypotese vedrørende den menneskelige natur ...”. Den skulle afdække ellers utilgængelige psykiske fænomener. Den menneskelige natur var inddelt i ”det’et”, ”jeg’et” og ”over-jeg’et”.

I gennem måske års samtaler med analytikeren skulle fortrængte kræfter og konflikter bevidstgøres. Målet var nået, når patienten var kommet ind til ”Ødipus komplekset”. Dette gamle græske sagn var fatalistisk grum afdækning af menneskets livsvilkår. Sådan så Poul Færgeman på det, iflg. sin klassiske Freud. Nærmest uundgåeligt ender Ødipus med at dræbe sin fader og voldtage sin moder.

I vor tid, hvor sindslidelser ses som genetisk bestemt og skabt af kemisk-neurale udvekslinger i hjernens væv, er det forståeligt, at psykoanalysen er trængt tilbage. Det samme er klassisk dannelse i skolen. PSA’ens lange, tålmodige behandling og svært beviselige resultater kan ikke klare sig i det jagende kon-

Poul Færgeman

kurrencesamfund. Her var det bedre, hvis hjernen var en computer.

Poul Færgeman havde efter 1945, som en af de første danskere, fået sin psykoanalytiske uddannelse i USA, hvor Freuds lære havde fået bedre fat end i Europa. Han havde så i New York prøvet at praktisere analysen på amerikanerne, verdens da største betalende middelklasse (Færgeman noterede sig dennes hang til sex og alkohol – begge dele inden kl. 14!).

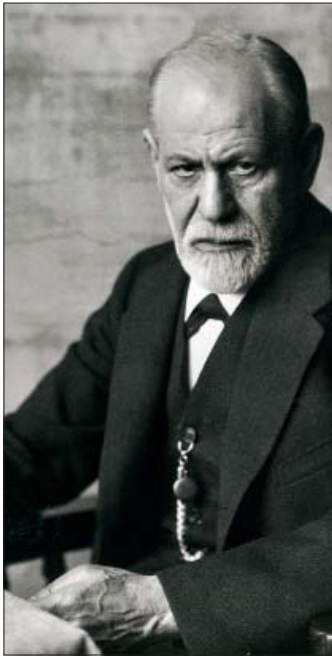
Færgeman blev stærkt fascineret af det fremstormende amerikanske samfund, som han, også mere kritisk, kendte gennem moderne

amerikansk litteratur (Kerouac, Salinger, Steinbeck).

Poul Færgeman havde forladt det forarmede Danmark, efter i 1945 at have afleveret sin lægelige doktordisputats: ”De Psykogene Psykoser” (oversat til engelsk 1963). Det var en opfølgning af Wimmers klassiker fra 1916 om de, af traumatiske påvirkninger fremkaldte, sindssygdomme.

I 1959 vendte Færgeman hjem og blev ansat som assisterende overlæge i psykoterapi ved Sindssygehospitalet i Århus. Der var imens kommet mere styr på PSA i Danmark, med Dansk Psykoanalytisk Selskab.

Sigmund Freud, 1926

Freuds konsultationsbriks, Freud-museet i London

Radisernes Trine med sin psykologbod ved vejen – 25 øre for hjælp – blev et symbol på psykoanalysen i det lille, snart fordums, bondeland.

I netop disse år drønedes det moderne velfærds- og forbrugssamfund frem, på bekostning af en traditionel og klassesdelt livsmåde. Individet skulle i højsædet. Under amerikansk vejledning skulle de onde ånder, der havde raseret den europæiske civilisation 1914-45, uddrives.

Det var i en række artikler i Information i tresserne, at Færgeman redegjorde for sine freudianske synspunkter – ofte i debat med andre psykologer. I 1982

udkom artiklerne i bogen ”En psykoanalytikers veje” Færgemans bekendelse til den klassiske Freud – der heller ikke lovede for meget om sin behandling – viste sig især i hans kritik af de moderne (efter 1945 –) neo-analytikere og deres ”keep-smiling”-optimisme. Disse neoanalytikere var typisk amerikanere eller europæere (tyskere) flygtet fra tredivernes hærgede Europa til ”den nye verden”. Af de tyske er især Karen Horney og Erich Fromm kendt på denne side af Atlanten.

Kort sagt lagde neoanalytikerne størst vægt på en opbygning af ”jeg’et”, også hos Freud den del af personligheden, der gjorde

mennesket fornuftigt og socialt/kulturelt tilpasset. Denne jeg-styrkende analyse kom netop i højsædet i 50’erne, hvor europæerne skulle tilpasses det liberale demokrati.

Men i ”det” – iflg. Færgeman og Freud en biologisk uregerlig magt i mennesket, lå alt det, man ikke kunne vælge selv. Libido udgik fra ”det” og indeholdt selve livsenergien, dynamikken i det menneskelige liv. Men i ”det” rugede også angsten og dermed forbunden aggressiv destruktivitet. Det blev til Thanatos – dødens lige så uundgåelige magt. Ud fra disse grundlæggende livsbetingelser gjorde

Færgeman op med neoanalytikernes ”muntre banaliteter”, som at være ”moden”, ”integreret” og ”produktiv”. Færgeman slutter sig til de kristne og den ateistiske jøde Freud, der siger, livet er lidelse og kræver resignation. Udefra truer selve tilværelsens meningsløshed, dødens sikkerhed og den ufølelse verdens natur. ”Neurosens elendighed” bliver her en beskyttelse mod ”den almindelige elendighed”. Om livet er værd at leve, er faktisk noget, der skal afgøres hver dag. Den klare fornufts indsigt af egen intethed er det, som skal overvindes. Måske med et ”Camusk” absurdistisk oprør!

Status for Børn & Unge Atelieret

Elaine Jackson Møller
Ansvarlig for Børn&Unge
Atelieret

I løbet af skoleåret har besøgstal og aktiviteter på Børn&Unge Atelieret været tiltagende. Dog med et lille ufrivilligt afbræk pga. lærernes lockout. I denne tid har vi imidlertid haft besøg af andre, såsom pædagogstuderende fra Peter Sabro Seminarium, børn med forældre, bedsteforældre og enkelte klasser med tjenestemandsansat lærer. Forhåbentlig ser vi de andre klasser på et senere tidspunkt, og det glæder vi os til.

Hospitalets Jubilæumsdag er vel overstået og må betegnes som at have været en stor succes. Børn&Unge Atelieret havde i denne anledning oprettet et atelier i hovedbygningen. Her kunne børn både male og bygge deres bud på fremtidens hospital med inspiration i de gamle hospitalsbygninger. Der var godt gang i pensler og limpistoler, fantasien var i top. Børn&Unge Atelieret har lige fået bevilget støtte fra Aarhus kommune til at gennemføre sommerferieaktiviteter i skolernes sommerferie i uge 27. Vi skal arbejde med eksperimenterende

kunst. Børnene skal kunne eksperimentere med forskellige materialer på nye og anderledes måder. Lave malerier ved at sprøjte med vandpistoler og køre på skateboard m.m. Det skal være sjovt, vildt og anderledes.

Efter skolernes sommerferie skal vi i gang med **Børnenes Kunstforløb: Et PilotProjekt** som Lions Club i Aarhus har ydet økonomisk støtte til. Erfaringerne fra vores skoletjeneste, hvor vi tilbyder rundvisninger og kreative workshops til

folkeskoler, viser, at børn og unge generelt er glade for at udtrykke sig kreativt samt se, lytte og snakke om emnerne her.

Et større antal af vores lokale institutioner har efter et kortere besøg efterlyst et længere forløb, men de har vanskeligt ved at finde økonomi til det.

Med dette pilotprojekt vil vi afprøve et forløb over flere gange. Vi vil gerne give de lokale institutioner en mulighed for at arbejde kreativt og kunstnerisk med børnene i deres nærmiljø. Vi vil udnytte det lokale byrum, som museet og hospitalets bygninger og parken er en del af. Desuden vil vi inddrage kunstmuseet, hvor vi kommer rundt om udvalgte kunstneres værker, og børnene deltager med egne iagttagelser og tegninger, som kan viderebearbejdes på atelieret.

Vi takker Trygfonden og Jubilæumsfonden for Grundfos for deres støtte i dette skoleår, og vi er nu i gang med at søge andre fonde for at kunne opretholde vores tilbud om rundvisninger og praktiske forløb for børn og unge.

Sindets sprækker

*Mia Lejsted
museumsleder*

Søndag d. 3. februar inviterede Museum Ovartaci til en eftermiddag hvor kunst og kunstnere – og publikum – blev sat i spil under overskriften:

SE – LYT – DEL *Sindets sprækker – Kunstens bevægelighed*

Den store udstilling ”Angst/Anxiety” af Edvard Munch var netop aktuel på ARoS, og her i Museet viste vi særudstillingen ”Mental Illness and Me” af den engelske performancekunstner Bobby Baker.

Ideen var, med baggrund i udstillingerne og dagens oplæg om kunsten og kunstnerne, at få en dialog med publikum om eftermiddagens emne – og alt der knytter sig til dette.

Kunstnerne beskriver deres oplevelser i kunsten – kampen, lidelsen, døden, ensomheden, kærligheden – det, der sker med det enkelte menneske og mellem mennesker i forskellige sammenhænge og situationer.

Et citat af Edvard Munch fra materialet til udstillingen Angst/Anxiety: ”Jeg forsøger at male selve livet. Som det leves, kærlighed, had, smerte og angsten først og sidst”. ... ”Jeg forsøger at male livets uløselige gåder, og hvordan det tumler med os mennesker”.

Med til livet hører sprækkerne, og for nogle er de en del voldsommere og alvorligere end andre. Men uanset graden så får sprækkerne og dybderne indflydelse på de aftryk, vi sætter, det vi gør og udtrykker – og dette gælder ikke mindst for kunstnere. Kunsten bevæger og forandrer sig i takt med kunstneren, og samtidig bidrager

kunsten til, at de, der oplever den, måske bliver følelsesmæssigt bevæget. Kunsten kan kort sagt flytte vores måde at anskue situationer, forhold og livet på.

Eftermiddagen begyndte med oplæg om Edvard Munch og hans værker v. kunstfaglig assistent, Victoria Marie Christiansen fra ARoS. Derefter fulgte et oplæg om Bobby Baker og udstillingen v. museumsleder Mia Lejsted – og efter kaffen læste digter Nana Rømer-Dorph Petersen op af egne digtsamlinger. Kunsten, sindets skrøbelighed og sprækker var og er fælles for alle tre kunstnere, og tanken med oplægene og oplæsningen var at

give et afsæt – mødesteder eller øjeblikke – hvor man ser en slags paralleller.

Cirka 50 gæster deltog i arrangementet – og vi stod og sad tæt pakket i det ene af Museets særudstillingsrum. Der var en god og intens stemning – og nærvær. Tangenterne blev slået an – emnerne var vedkommende, og ikke mindst Nana Rømer-Dorph Petersens oplæsning gik under huden.

Denne eftermiddag kan meget vel blive startskud på flere af denne type arrangementer med overskriften SE – LYT – DEL.

OPEN- installationen Ivalo Frank

... Er en øvelse i empati.

Århus Universitetshospital R3 afdeling er en sikret og lukket afdeling specielt til grønlandske psykiatriske – og ofte kriminelle – patienter indlagt i Danmark.

... Er en øvelse i politik.

Grønlandske kriminelle og psykiatriske patienter er fængslet eller indlagt 3529,9 km fra deres hjemland, sprog og kultur – på ubestemt tid. Hvor forfærdelige deres forbrydelser eller sygdomme end måtte være, er dette umenneskeligt og utidssvarende.

... Er en øvelse i det praktiske.

I de sidste 60 år har utallige grønlandere afsonet

straf i Danmark. Advokat og menneskerettighedsaktivist Alvaro Gil-Robles kalder placeringen af grønlandske patienter og fanger langt væk fra deres land for en krænkelse af de grundlæggende menneskerettigheder. Situationen vedrører både Danmark og Grønland.

Ivalo Frank deltog i INVOLVER Socle du Monde på HEART 2012 i samarbejde med Psykiatri og Social i Region Midtjylland, Retspsykiatrisk Afsnit R3 og EN AF OS.

Om Ivalo Frank

Kunstneren og instruktøren Ivalo Frank (f. 1975) er født i Grønland af danske forældre. Ivalo Frank har en BA i filosofi fra Københavns Universitet og en MA i social antropologi fra Universitetet

i Lund. I dag har hun base i Berlin som selvstændig filmkunstner. Ivalo Frank arbejder i spændingsfeltet mellem kunst og dokumentarfilm og hendes film er blevet vist i europæiske kunsthaller og museer. Ivalo Franks film indgår i forskellige kontekster – akademiske såvel som i film- og kunstsammenhænge – og de bliver vist verden over.

Om "OPEN"

Psykiatrien og kunsten

mødes, da retspsykiatrisk afdeling R3 i Risskov i 2012 arbejdede sammen med videokunstneren Ivalo Frank om et værk til INVOLVER. Ivalo Frank har tidligere portrætteret menneskers livsvilkår og gennem hendes kunstneriske udtryk, håbede retspsykiatrisk afdeling, at kunne nedbryde fordomme om psykisk syge og øge livsværdien for patienterne.

Værkerne kan ses på Museum Overtaci.

MUSEETS VENNER – MEDLEMSFORDELE OG TILMELDING

Som medlem af Museets Venner støtter du Museets arbejde samtidig med, at du får en række medlemsfordele.

– Dit medlemskort giver fri adgang hele året og ret til at medtage en voksen ledsager (børn til og med 15 år har gratis adgang)

- Du får magasinet Helikopter tilsendt med artikler og omtale af arrangementer
- Du får 10% rabat på køb af bøger, postkort og plakater Museumsbutikken
- Du modtager Invitation til arrangementer og ferier

Medlemsskab enkeltperson kr. 200,-
Medlemsskab pensionister og unge under uddannelse kr. 150,-
Virksomheder og institutioner kr. 1200,-

Du kan tilmelde dig ved at sende et brev med navn, adresse eller evt. en e-mail

til museum@ovartaci.dk, eller skrive til:

Museum Overtaci,
Århus Universitetshospital,
Skovagervej 2,
8240 Risskov,

Mærk venligst brev eller e-mail: "Vennekreds"